

Hoe de Slowlane er precies uit zal zien is nog niet bekend. Maar het 32 kilometer lange fietspad moet in ieder geval vier meter breed worden, vrijliggend, zoveel mogelijk 'conflictvrij', zonder verkeerslichten en vooral vol snufjes.



**Slowlane ruimtelijke drager in gebiedsontwikkeling**

## > Fietspad als **trekker** voor de **kennisindustrie**

*Karin Broer*

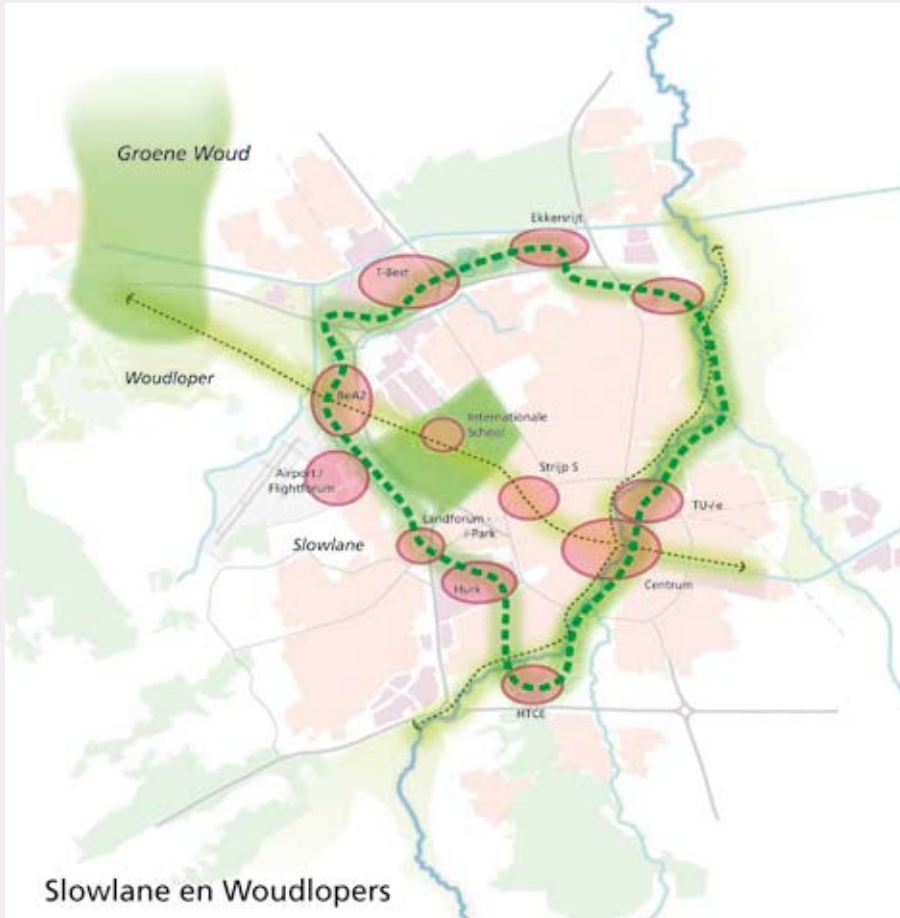
**De regio Eindhoven is bezig met een omvangrijke gebiedsontwikkeling: Brainport Avenue. De ruimtelijke drager is de Slowlane, een 32 kilometer lang conflictvrij fietspad met innovatieve snufjes dat hightech bedrijven en campusen verbindt. Met goede fietsvoorzieningen kun je namelijk scoren bij de kennisindustrie.**

'Aan het eerste stukje wordt binnenkort gewerkt', vertelt Harm Mertens, projectleider Slowlane van het Samenwerkingsverband Regio Eindhoven (SRE). Dan gaat de schop de grond in voor een verbeterde ongelijkvloerse kruising van het Beatrixkanaal en Oirschotse dijk in Eindhoven. Net als bij veel andere

infraprojecten is ook hier het devies 'werk met werk maken' en op deze locatie heeft de gemeente Eindhoven dit voorjaar al werkzaamheden voorzien.

Dat betekent niet dat al duidelijk is hoe de Slowlane er precies uit zal zien. Op dit moment wordt het tracé nader uitgewerkt. Het loopt in grote lijnen van de HighTech Campus Eindhoven in Eindhoven Zuid langs het afwateringskanaal en via het Beatrixkanaal naar Eindhoven Noord en Best. En er is een handboek Slowlane in de maak. MTD Landschapsarchitecten heeft de opdracht gekregen een 'herkenbaar beeld' neer te zetten.

Het 32 kilometer lange fietspad over het grondgebied van de gemeenten Eindhoven, Son en Breugel en Best moet vier meter breed worden, vrijliggend, zoveel mogelijk 'conflictvrij',



Het fietspad verbindt bedrijventerreinen en campussen, zoals het Flight Forum, de Brainport Innovatie Campus en de High Tech Campus Eindhoven, ASML en Phillips.

zonder verkeerslichten en vooral vol snufjes. Mertens: 'Je kunt denken aan bijzonder asfalt dat bijvoorbeeld energie opwekt, schermen met reisinformatie en een buienradar, en ook de verlichting zal innovatief zijn.'

Waar de echte innovatie in zal zitten, is volgens Mertens nog niet aan te geven. Men hoopt dat de bedrijven uit deze kennisregio met goede ideeën komen. 'Dit fietspad wordt gefaseerd aangelegd, deels is het bestaand tracé dat zal worden aangepakt als er bijvoorbeeld onderhoudswerkzaamheden zijn. In 2014 moet het eerste deel klaar zijn.'

#### **Maatschappelijk rendement**

Het idee voor de Slowlane ontstond tijdens een workshop over de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) in het gebied. De omgeving van Eindhoven is groen, aan de ene kant bossen met vennen en heide en aan de andere kant de beekdalen en kanalen. Het aan elkaar koppelen van die groene gebieden is een van de onderdelen van de gebiedsontwikkeling van de A2-zone, die nu de naam Brainport Avenue draagt.

Een fietspad door of vlak naast de EHS, parallel aan de A2, legt de verbinding tussen bedrijventerreinen en campussen, zoals het Flight Forum, de Brainport Innovatie Campus en de High Tech Campus Eindhoven, en bedrijven als ASML en Phillips. Jean van Zeeland, projectmanager Brainport Avenue bij het

SRE, was nauw betrokken bij het ontstaan van het Slowlane-idee. 'Het kenmerkende van dit gebied is dat bedrijventerreinen en campussen allemaal kort bij elkaar liggen, zo kort bij elkaar dat het mogelijk is ze met een fietspad te verbinden.'

Het fietspad kwam terecht in de uiteindelijke lijst van zes projectgebieden die de gebiedsontwikkeling Brainport Avenue omvat. Niet als detail, maar als 'het samenbindende element in de A2-zone' en 'de ruimtelijke drager van de gebiedsontwikkeling'. Want het fietspad 'verbindt de economische toplocaties via de kortste en meest milieuvriendelijke route', aldus de samenvatting voor de Maatschappelijke Kosten Baten Analyse (MKBA) door het toenmalige ministerie van VROM.

In die MKBA-analyse (zie kader) scoorde de Slowlane zo goed, dat VROM erop aandrong de Slowlane een prominente plaats in de plannen te geven. Van 75 miljoen euro uit het Nota Ruimte-budget voor de hele gebiedsontwikkeling Brainport Avenue gaat 9,5 miljoen naar Slowlane.

#### **Uitwisseling op fietsafstand**

Het doel van Brainport Avenue is 'om een internationaal concurrerend vestigingsklimaat te realiseren voor kennisintensieve bedrijven'. Zuidoost Brabant is een van de belangrijkste kennisregio's van Europa en om dat zo te houden moet er

## MKBA Slowlane: positief saldo van 44 miljoen

Een maatschappelijke kosten-batenanalyse is een instrument om het maatschappelijk rendement van projecten te becijferen. Voor fietspaden wordt dat zelden gedaan. Daarom is de MKBA van de Slowlane interessant.

In totaal levert de Slowlane een positief saldo op van 44 miljoen. De maatschappelijke winst zit bijvoorbeeld in een reistijdwinst van 8 minuten voor plusminus 6600 huidige woon-werkfietsers en de verwachte 660 extra woon-werkfietsers. Die reistijdwinst heeft in geld uitgedrukt een waarde van 22,5 miljoen euro. Verbeterde verkeersveiligheid (25 procent minder gewonden, 50 procent minder doden) is becijferd op 4,6 miljoen. Ook extra recreatiemogelijkheden en meer groen is op papier 1,6 miljoen extra waard. Dat zijn de zogenaamde directe baten. Daarnaast zijn er indirecte baten als vastgoed dat in waarde stijgt dankzij meer groen en betere recreatiemogelijkheden in de nabijheid.

De optelsom van directe baten (in totaal ongeveer 30 miljoen) en indirecte baten (ongeveer 26 miljoen) komt op 56 miljoen. Trekken we daar de kosten van ongeveer 12 miljoen van af. Dan levert dit fietspad dus 44 miljoen aan maatschappelijke baten op.

Met die 44 miljoen komt de Slowlane veel beter uit de MKBA dan de andere projecten van Brainport Avenue. De overige vijf projecten (met o.a. bedrijventerreinen, recreatiegebieden en nieuwe snelwegaansluitingen) komen niet verder dan 8 of 22 miljoen.

Directe baten	Miljoen euro
Bereikbaarheid	22,5
Verkeersveiligheid	4,6
Recreatie en groenvoorziening	1,6
Overige	1,4
Externe baten	
Ruimtelijke kwaliteit	23,8
Grondprijstijging	1,6
Milieu (fijnstof)	0,7

Kosten	Miljoen euro
Groen/openbare ruimte	- 5,6
Infrastructuur	- 5,7
Onderhoudskosten infra	- 0,7
Saldo	44,1

Kosten baten-analyse Slowlane.

geïnvesteed worden. Helpt dan investeren in een fietspad? Jean van Zeeland van het SRE: 'Het is een totaalpakket, het is één van de maatregelen. Je kunt niet het gehele vestigingsklimaat verbeteren door een fietspad aan te leggen. Er wordt ook geïnvesteed in op- en afritten van de snelweg en nieuw HOV. Het verbeteren van het vestigingsklimaat is een optelsom.' Maar, zegt Van Zeeland, de Slowlane is geen onbelangrijk onderdeel. 'Het is algemeen bekend dat kenniswerkers graag in het groen zitten. Nu hebben we in Eindhoven al veel groen en mogelijkheden om actief bezig te zijn. Dit fietspad komt erbij en het is niet zomaar een fietspad, het is een nieuw en uitdagend fietspad met veel innovatie, mogelijkheden voor nieuwe voertuigen, het is toekomstgericht.'

Erik van Merriënboer was van 2006 tot 2010 wethouder van Eindhoven, met mobiliteit, economische zaken en Brainport in zijn portefeuille. Nu is hij directeur economie en mobiliteit van de provincie Noord-Brabant. Hij zegt: 'De Slowlane is om twee redenen van belang. Ten eerste, innovatie is tegenwoordig een open proces. Het is niet meer een zaak van een bedrijf, maar van meerdere bedrijven, soms ook hele kleine, in één gebied. Innovatie vindt plaats door uitwisseling buiten de bedrijfsmuren. In en rond Eindhoven liggen deze bedrijven allemaal op fietsafstand van elkaar. De Slowlane faciliteert op een heel directe manier dit type innovatie.'

### Kenniswerkers in het groen

Daarnaast is er nog een reden, vervolgt Van Merriënboer. 'In Zuidoost Brabant hebben we een kenniseconomie, tal van bedrijven die echt internationaal aan de weg timmeren met innovatie: Phillips, ASML, TomTom, noem maar op. Om zo'n topwerkplaats goed te laten functioneren heb je aantrekkingskracht nodig. We hebben geen grachtengordel in Eindhoven,

Erik van Merriënboer:

*'Groen compenseert op de een of andere manier al dat computerwerk.'*

die kunnen we ook niet aanleggen, maar we hebben wel veel groen op korte afstand van de stad. Kenniswerkers, mensen die op de R&D-afdelingen van bedrijven werken, blijken sportfaciliteiten en groen te waarderen. Ze geven aan dat ze dat nodig hebben om optimaal te presteren. Een innovatief fietspad als de Slowlane combineert groen en sport en bewegingsmogelijkheden. Dat past dus heel goed bij deze regio. Je ziet ook bij andere campussen elders in de wereld dat er veel wordt geïnvesteed in groen en sportfaciliteiten. In India bijvoorbeeld zijn de campussen ook ontzettend groen. Groen compenseert op de een of andere manier al dat computerwerk. Dat draagt op een hele rechtstreekse wijze bij aan de productiviteit van kenniswerkers. En elke R&D-werker levert weer werk op voor tien arbeidsplaatsen.'

De TU Delft heeft de afgelopen jaren veel in groen en fietsvoorzieningen geïnvesteerd. Mecanoo architecten ontwierp het Mekelpark, waar voorheen een autoroute liep.



### **Mekelpark**

Dat groen en fietsvoorzieningen extra van belang zijn voor kenniswerkers, weten ze ook op de TU Delft. Serena van der Kluit, beleidsmedewerker bij de directie facilitair management en vastgoed: 'Daar geloven wij zeker in. Medewerkers van de TU Delft reizen bijvoorbeeld ten opzichte van het landelijk gemiddelde bijna twee keer zo vaak met de fiets.'

Ook de TU Delft heeft de afgelopen jaren in groen en fietsvoorzieningen geïnvesteerd. Zo werd in 2009 de Mekelweg verbouwd tot het Mekelpark, naar een ontwerp van Francine Houben. Kort gezegd, het autoverkeer werd uit de straat gehaald en daarvoor in de plaats kwamen fiets- en voetpaden, een tramlijn en veel meer groen. Glooiende grasheuvels en tientallen bomen. Eigenlijk net als in de regio Eindhoven gaat het om het creëren van meer ontmoetingsruimte, al is de schaal kleiner. Van der Kluit: 'Het doel was een verblijfsgebied te creëren, een gebied waar studenten en staf elkaar kunnen ontmoeten. Binnen de technische wetenschap komt steeds

meer het concept van de zogenaamde 'integrale ingenieurskunst' centraal te staan. Kern hiervan is een multidisciplinaire samenwerking tussen de verschillende technische disciplines.

**Serena van der Kluit:**

*'De nieuwe campus geeft de universiteit internationale allure.'*

Het park verbindt de faculteiten met elkaar en wordt steeds meer de proeftuin van de studenten en medewerkers. Voor ons is het Mekelpark meer dan een park alleen. De nieuwe campus geeft de universiteit internationale allure waarmee ze zich kan profileren als een universiteit van de 21ste eeuw.'